

**Ullmer József izraeli lakos édesanyja naplójának szövege
a strasshofi és más ausztriai táborokban eltöltött deportációról**

- ② Heuligenkraiz 1945. február 12.
① Körösladány 1944. június 10.

Drága jó L m!

A leírást attól a naptól kezdem, amikor megtudtuk, hogy el kell jönni és Tőled életem elválni másodszor és nem tudni mikor és hogyan találkozunk. Elválni egy szimpla emlék nélkül, mert még egy fényképet sem engedtek magunkkal hozni. De bízva a Jó Istenben éppen úgy mint ma, hogy ez csak átmenet. Az öthetes gettó életünk alatt igen mindennapos volt a csendőr. Megjelentek este felé 5-6 óra között és kiadták a különböző rendeleteket hetenként mindig sürgetve. Így volt június 10-én is, amikor reggel 6 órára kellett felkelni és megkaptuk az utasítást, hogy úgy készüljünk, hogy két hétre való élelemmel elmegyünk Vácra. Akkor már gondoltuk a szomorú valót, ami két nap múlva, péntek reggel be is következett. Szintén megjelent a G tiszthelyettes ötödmagával és négy esküdttel. Újra felsorakoztunk és kihírdették a következőket: mindenki kétszeri ruhaváltással, takaróval és kétheti élelemmel két óra alatt legyen készen, és név szerint fogják szólítani. Senki még egy darab papírral sem vihet többet. Ezt a kezével felmutatva, vagy az életével játszik. Megértettük - ez volt a válasz, s mikor megmondtuk, hogy igen, úgy elmehettünk és kezdhettük a személyi pakolást. Azt még ennyi idő után sem tudom, hogy mit éreztem. Ez volt a harmadik pakolás. Először amikor kivettek az üzletünkből, a második amikor a lakásunkból, onnan ahol már tizenöt évet éltünk boldogan és aminek minden darabja

hozzád fűzött és minden darab veled átélt egy-egy boldog percet juttatott eszembe. Ugyanígy az üzlet is. És ezt mind egyedül kellett elviselnem. Tudom gondolatban velem voltál állandóan és ez adott erőt a mai napig is. Tehát hozzáfogtunk a pakolás-hoz, ágynemű, ruha és a két hétre való élelem a sok hurcolásnál nehéznek bizonyult. Az első apukám volt, teljesen átmotozták. Elvették tőle az utolsó fillért is, és mikor készen lett kivezényelték és ott voltak késő estig. Akkor az egész társaság átment a községi iskolába. Mi csak másnap, szombaton mentünk. Én és anyuskám és még egy pár család. A tanácsterembe szombaton 8 órakor menetem, kivallattak, átvizsgáltak és tényleg ami a létminimum volt, azt hagyták meg. Utoljára késdőfésként elvették a karikagyűrűt, felszakadt bennem a zokogás, úgy hogy ő próbált vigasztalni. Az akkor érzett fájdalmakat annyira elnyomják az azóta átélt sok-sok fájdalom, és megszegyenítés, hogy azok a más, rég elmúlt dolgok, hogy sokszor úgy elgondolom, voltam én valóban valaha szabad ember is.

Utánam drága kis J m jött a kis hátizsákjával. Benne volt a legtöbb öntudat, mert az ő kis kedvenc játékait mind elpusztította, hogy ha neki nem, úgy másnak se jusson. Nem úgy, mint drága apukám, aki utolsó nap is javította a traktorját. Amit te írtál életem, akkor írtam meg neked, apám a búcsúlevelet, amit maga K csendőr dobott be. Nagyon jó ember volt. Abban megígértem, hogy erős leszek, bár sokszor úgy éreztem azóta, hogy nem megy tovább. Mindig azt láttam, hogy te is szenvedsz és vágyódsz utánunk. Újra erőre kaptam. Azt kértem és kérem az Istentől minden nap adjon erőt, egészséget és ha ezt megengedi, úgy minden érdekes volt.

Tehát mikor mindenki készen volt, akkor utoljára a csomagjainkat kocsin át hozták, mi pedig mint valami rablógyilkosok csendőri kísérettel szombaton délben átmentünk a keris iskolába. Itt kezdődött a kálvária. Este már a földön aludtunk. Vasárnap átköltöztünk és reggel négy órakor volt ébresztő, hat órára ott volt tizenöt parasztkocsi és felpakoltunk és hét órakor indultunk. Az iskolánál volt néhány parasztasszony, de a falu teljesen csendes volt. A piactéren jöttünk keresztül, a mi kis üzletünk bezárva, a roló lehúzva. Tizenegy óra körül értünk Szeghalomra, mi voltunk a járásban az elsők. Utánunk bejött a Motor és hozta a gyarmati és véstői zsidókat. Mi ötvenhárman voltunk, a szeghalmiak autókkal jöttek ki. Kint volt a főbíró is, az ő engedélyével Szolnokig nem zárták be a vagonokat. Ellenben két asszonynak nagyon tetszett, G né és D: né, ők nevetne nézték. Remélem azóta elmúlt a kacagó kedvük.

Február 15. *Mafj érvén?*

hejhalom!
Délután négy órakor készen volt a vagon az indulásra. A szeghalmi közönség száz százalékkal különben viselkedett, mert az utolsó percig szaladtak és hordták az ennivalókat amit akkor még nem is tudtunk mit jelent. Azóta igen. Az utunk kellemes volt, egy kis marhavagonban voltunk és a rengeteg csomag. Ladánynak jöttünk és éppen akkor értünk az állomáson, amikor befutott utánunk a szeghalmi motor. A marad osztály velünk szemben állt meg és benne ültek P tanárék. J m kiköszönt és nem ismerték, látszott az arcukon a mély részvét. Meg is álltunk, sőt ki is szálltunk, úgy hogy reggel hét óra előtt, mielőtt Szolnokra értünk lezárták a vagonokat és a Cukorgyárig - ami 5-6 kilométer - már úgy mentünk csukott vagonokban.

Szolnok